

TANCATS O OBERTS?
Germà Bel
(Publicat a *La Vanguardia*, 4 de novembre de 2014)

El ministre de Guindos va participar el 29 de maig a la Reunió de Sitges del Cercle d'Economia, i en la seva intervenció emfatitzà que les mesures adoptades pel Govern havien evitat el rescat d'Espanya per la UE, tot preservant la sobirania nacional en política econòmica. Preguntat pels avantatges concrets que donava preservar la sobirania nacional a canvi de renunciar als avantatges en costos financers del rescat, assenyalà el ministre que amb el rescat la UE hagués obligat a adoptar mesures 'molt doloroses' (sic). El col·loqui no va permetre esclarir si es referia a coses diferents de l'aplicació imperativa de mesures de reforma com suprimir monopolis de notaris i registradors de la propietat, o suprimir bona part de les esbojarrades inversions en infraestructures. Cert, aquestes mesures haurien estat doloroses pels afectats, que formen part orgànica o corporativa de l'arquitectura institucional de l'Estat.

La posició del ministre expressa un tret central de l'actuació de les institucions espanyoles des de fa temps: el replegament intern, la jerarquitització i control interior, que pretén guarir els interessos creats a Espanya de les incerteses i amenaces de la globalització, i de les restriccions a la sobirania que imposa la participació en la UE, mentre aquesta intenta progressar en integració de governança econòmica i unió política. Per això, fa 25 anys Espanya era líder en rapidesa en transposar directives de la UE, però ara és als darrers llocs.

Molts ministres segueixen aquesta pauta en la seva acció, i posats a triar-ne un que l'hagi expressat amb gran claredat, aquest és García Margallo, quan –referint-se al procés català– va dir allò que Espanya es un Estat gran, i una Catalunya independent hauria de vagar per l'espai durant segles (sic). Pel ministre, un Estat gran com l'espanyol pot aspirar a tancar-se i protegir-se, reforçant el seu control i reglamentació de la societat per recuperar les seguretats que donava l'Estat clàssic. Per això, per exemple, Espanya no abandona els pitjors llocs del món en les classificacions de dificultats per obrir empreses o de càrregues regulatòries sobre l'activitat econòmica. Tantes seguretats i certes en un món tan canviant són molt cares.

Tanmateix, per un país petit el replegament interior no és una opció viable, doncs ho impedeix la seva dimensió. Per això, una Catalunya independent no tindria més remei que vagar per l'espai, com fan països de dimensió semblant: Suècia, Finlàndia, Dinamarca..., que fa molt que saben que són massa petits per buscar en el tancament i la rigidesa una protecció enfront les incerteses del futur. A l'inrevés, s'han tingut que fer flexibles, adaptar-se i canviar. Per això tenen economies més flexibles i societats més cohesionades que Espanya, i ocupen llocs més alts en l'Índex de Desenvolupament Humà de l'ONU. Si ets petit has d'aprendre a ser flexible i adaptatiu per canviar i fer fronts als reptes i oportunitats que el futur planteja. ¿Tancats u oberts? Encara no s'ha entès prou be que aquest és un punt clau en els debats que tenim a Catalunya.